

toon van zijn spreken, zijn sympathieke stem bij openhartigen en vertrouwenwekkenden blik tegenover den jongeren auteur zoo natuurlijk, zoo innemend, dat ik dagen lang van de herinnering aan die ontmoeting vervuld was. Multatuli kon iemand inpakken!" — Maar tot een werkelijke beschrijving brengt A. S. Kok het ook niet, hoewel hij verderop nog vertelt welk een buitengewone indruk Multatuli ook als redenaar op hem maakte (in 1867).

De volgende portretten die wij van Multatuli bezitten, zijn de hier als nr 5, 6 en 7 gepubliceerde, die in 1864 gemaakt zijn en waarvan vooral 7 zeer verspreid en bekend werd. Nr 5 is gemaakt door de fotograaf Séverin, waarschijnlijk in Brussel, en vrij onbekend gebleven. Een slechte reproductie ervan staat in Multatuli's *Brieven* deel V; in het Multatuli-museum staat dit portret echter op zijn schrijftafel, na zijn dood jarenlang de schrijftafel van Mimi, die dit portret daar altijd op had staan. Het is niet slecht, hoewel wat vooropgezet dichterlik. In het z.g. Sjaalman-portret is nog heel wat over van de assistent-resident Douwes Dekker, dat hier geheel schijnt uitgewist.

5. Foto Séverin, 1864

Nr 6 is een fotografie, eind 1864 gemaakt te Brussel door César Mitkiewicz, die er ook een steendruk van maakte; ditmaal zette Multatuli zijn plan door om geld bijeen te brengen met de verkoop van zijn portretten en het resultaat gaf hem weer veel bitterheid. In verschillende brieven van hem komt hij op deze teleurstellende portrettenverkoop terug; zijn uitgever D'Ablaing legde tenslotte beslag op de oplaag om er nog iets voor zichzelf uit te halen, en de fotograaf bleef onbetaald en kwam in de grote schare van Multatuli's schuldeisers. Multatuli zelf vond dit portret uitstekend en lange tijd het beste dat er van hem bestond; later werd het in zijn opinie overtroffen of geëvenaard door de litografie door prof. Allebé (nr 9 hier). Van het portret door Mitkiewicz kon men de oorspronkelijke foto met autograaf en handtekening krijgen voor f 50, een steendruk